

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9095/2022
28.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Владиславе Милићевић, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., Република ..., чији је пуномоћник Михаило Павловић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4208/20 од 08.07.2021. године, у седници већа одржаној 28.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4208/20 од 08.07.2021. године, као изузетно дозвољеној, у потврђујућем делу из става првог изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4208/20 од 08.07.2021. године, у потврђујућем делу из става првог изреке.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиле и **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4208/20 од 08.07.2021. године у ставу другом изреке тако што се делимично одбија жалба тужене и пресуда Првог основног суда у Београду П 20777/18 од 14.02.2020. године потврђује у ставу првом изреке за досуђени износ од још 300.000,00 динара (односно за износ од укупно 1.200.000,00 динара) на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због смрти блиског лица, са законском затезном каматом од 14.02.2020. године до исплате и у ставу трећем изреке тако што се потврђује решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке исте првостепене пресуде за износ од 171.850,00 динара.

У преосталом делу ревизија тужиле **СЕ ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужилци на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 91.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 20777/18 од 14.02.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати износ од 1.500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 14.02.2020. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа од 1.500.000,00 динара до траженог износа од 2.000.000,00 динара са законском затезном каматом од дана доношења првостепене пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на име трошкова парничног поступка исплати тужиљи износ од 203.600,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4208/20 од 08.07.2021. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке и у делу става првог изреке за досуђени износ од 900.000,00 динара са затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље да јој тужена исплати на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица још износ од 600.000,00 динара са законском затезном каматом од 14.02.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка из става трећег изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужена да исплати тужиљи износ од 137.350,00 динара на име трошкова поступка. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужиља да исплати туженој износ од 22.500,00 динара на име трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на чланове 403. и 404. Закона о парничном поступку, указујући да је у погледу досуђеног износа на име душевних болова због смрти блиског лица дошло до различите судске праксе, па је приложила пресуде Апелационог суда у Београду као доказ да су у сличним предметима досуђени виши износи од износа из побијане пресуде.

Врховни касациони суд је ревизију тужиље размотрио применом члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20). Наиме, у делу којим је Апелациони суд у Београду преиначио првостепену пресуду ревизија је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП. У преосталом делу којим је потврђена првостепена пресуда, овај суд је одлучивао на основу члана 404. ЗПП.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе или потребе новог тумачења права (посебна ревизија).

Врховни касациони суд је закључио да у конкретном случају о досуђеној накнади за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица нису испуњени услови за примену института посебне ревизије из члана 404. став 1. ЗПП. Уз ревизију нису приложене пресуде којима би се одлучивало о истоветним или сличним ситуацијама, али и да има сличног идентитета не би се могло закључити да се ради о различитој судској пракси, будући да висина накнаде нематеријалне штете зависи од околности конкретног случаја.

Из наведеног разлога, применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије применом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија изјављена против потврђујућег дела правноснажне другостепене пресуде није дозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Имајући у виду да побијани одбијајући део на име тражене накнаде наматеријалне штете (800,000,00 динара) очигледно не прелази имовински цензус за дозвољеност ревизије из цитираног члана 403. став 3. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиље изјављена против тог дела није дозвољена, па је одлучио као у ставу другом изреке ове одлуке, на основу члана 413. ЗПП.

Испитујући правилност побијане пресуде у преосталом делу на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиље у овом делу делимично основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је ћерка покојног ББ. Правноснажном пресудом Окружног суда у Београду КВ 4/06 од 12.03.2009. године, оптужени ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ и ИИ оглашени су кривим за извршење кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144. у вези са чланом 22. ОКЗ СРЈ и то тако што су од поподневних часова 20. новембра до раних јутарњих часова 21. новембра 1991. године, на пољопривредном добру „Овчара“ у Вуковару као припадници ТО Вуковар и добровољачке јединице „Лева судоперица“ у саставу тадашње ЈНА, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба и поступајући противно одређеним члановима Треће Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године и допунског Протокола уз исту конвенцију о заштити жртава међународних оружаних сукоба од 08.06.1997. године, према ратним заробљеницима, припадницима хрватских оружаних снага, милиције и лица која прате те оружане снаге (иако непосредно не улазе у њихов састав) а који су претходно заробљени од стране припадника тадашње ЈНА у болници, а затим предати ТО Вуковар, вршили убиства, телесно их повређујући и нечовечно

поступајући према њима на начин којим се вређа људско достојанство. Ратни заробљеници су били приморани да трче кроз формирану шпалир, били су тучени, клани и стрељани. Онима који су и после тога давали знакове живота, пуцано је у главу. Лешеви су затрпавани згртањем земље булдожером. На описани начин лишено је живота најмање 200 особа од којих су 193 идентификоване, а међу њима је био и тужилин отац ББ који је у кривичној пресуди наведен као жртва под бројем Тужилу, која је рођена ... године, а која је у марту 1991. године остала без мајке, одгајао је покојни отац. Најпре се није поуздано знало да ли је тужилин отац лишен живота, да би 1996. године, у време када је тужилка похађала ... разред основне школе, било објављено у листу „Слободна Далмација“ да је и њен отац међу убијенима на „Овчари“. Посмртни остаци тужилиног оца идентификовани су 2001. године.

Одлучујући о тужбеном захтеву тужилке на основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 172. став 2. Закона о облигационим односима - ЗОО нашао да постоји одговорност тужене Републике Србије – Министарства одбране за штету и оценио да примерена и правична новчана накнада нематеријалне штете за душевне болове тужилке због смрти блиског лица - оца износи 1.500.000,00 динара, јер је она у време убиства свога оца који је био самохрани родитељ, била дете узраста од две и по године које је одрасло без родитеља, те да о судбини оца није ништа знала до 1996. године.

Другостепени суд је сматрао да је тужена објективно одговорна за тражену накнаду нематеријалне штете по одредбама члана 173. и 174. ЗОО и члана 218. став 2. Закона о служби у оружаним снагама СФРЈ („Службени лист СФРЈ“ бр. 7/85...26/90). Међутим, нашао је да је погрешно примењен члан 200. ЗОО и да је тужилки досуђен виши износ новчане накнаде од правичног, због чега је преиначио првостепену пресуду и смањио досуђен износ накнаде одбијајући тужбени захтев за 600.000,00 динара. Образлажући своју одлуку, другостепени суд је закључио да је тужилка у најранијем животном добу остала без оца који јој је био једини родитељ и старатељ након мајчине смрти, али је сматрао да тужилка у узрасту од 3 до 8 година није могла у пуној мери да схвати значај штетног догађаја и да је још могла гајити наду да ће се њен отац кад-тад појавити, те да су њена душевна трпљења била ипак умеренија све до сазнања у узрасту који јој је омогућавао да спозна извесност губитка родитеља.

По становишту Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужилке указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право из члана 200. став 2. Закона о облигационим односима ЗОО.

Околности овог случаја – интензитет и трајање душевног бола тужилке, као тада малолетне ћерке покојног ББ који је страдао као жртва једног од најтежих кривичних дела, настали су као последица изузетно стресног животног догађаја и тужилка ће их трпети цео живот, због чега оправдавају новчану накнаду у износу од 1.200.000,00 динара, коју Врховни касациони суд сматра правичним обештећењем. Наиме, правична новчана накнада за душевне болове због смрти родитеља представља накнаду како за бол изазвану самим сазнањем за смрт, тако и за све касније болове које дете трпи због губитка родитеља. Његове душевне патње не могу се процењивати само према тренутку сазнања за смрт родитеља, јер је природно очекивати да ће дете с временом осетити празнину због недостака

родитеља и да ће то у већој или мањој мери утицати на његово психичко стање. Супротно становишту другостепеног суда, по налажењу овог суда, новчани износ од 1.200.000,00 динара представља адекватну сатисфакцију за претрпљене душевне болове тужиље које ће она трпети и убудуће због смрти блиске особе.

Следом изложених разлога, одбијена је ревизија тужиље у преосталом делу и на основу чланова 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП, је одлучено као у ставовима трећем и четвртом изреке.

Преиначујући одлуку о главној ствари, преиначена је и одлука о трошковима првостепеног поступка из става трећег изреке, тако што су признати трошкови првостепеног поступка од укупно 171.850,00 динара, сходно коначном успеху тужиље у овом поступку (1.200.000,00 динара).

Како је тужиља делимично успела у поступку по ревизији (300.000,00 динара), то оправдава досуђивање трошкова за њен састав у износу од 18.000,00 динара према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ове процесне радње и трошкове судских такси за ревизију 31.600,00 динара и за одлуку по ревизији 47.400,00 динара према Таксној тарифи.

На основу чланова 165. став 2., 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу петом изреке ове одлуке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић